

Interview door Klaus Spangemacher met Robin Furth

Vertaald door P.R. van Veen

Klaus: Kijkend naar je biografie lijkt het erop dat het leven dat je leidt de droom is van heel veel King-fans. Toen je begon met het onderzoek voor Stephen, had je toen gedacht dat je ooit een schrijver van encyclopedieën en stripboeken zou worden?

Robin: Eerlijk gezegd had ik geen idee dat werken voor Stephen King mijn leven zo drastisch zou veranderen. Ik begon voor hem te werken toen ik in mijn laatste studiejaar zat aan de Universiteit van Maine in Orono (dat is Steve's Alma mater). Het was iets langer dan een jaar na zijn ongeluk in 1999 en hij zocht naar een student om wat onderzoek voor hem te doen. Toentertijd was er een *On Writing* korte-verhalencampagne in de Verenigde Staten die hij had uitgeschreven en hij zocht iemand die door de stapels manuscripten heen kon gaan voor hem. Dat oorspronkelijke baantje zou maar een week of zes duren, maar toen het afgelopen was, ontmoette ik Steve King op kantoor (ik had hem daarvoor nog nooit persoonlijk ontmoet), en hij vroeg me of ik nog meer werk wilde. Ik zei JA! Dat was bijna vijftien jaar geleden. Ik moet wel toevoegen dat ik altijd een Stephen King-fan ben geweest, en voor hem werken was één van mijn kinderdromen.

Klaus: Laten we gaan terug in de tijd naar je werk voor de Donkere Toren-romans. Vanuit mijn oogpunt is de „Donkere Toren Concordantie“ een geweldig stuk werk. Met de hoeveelheid informatie en de grote mate van detail is er nauwelijks een vraag niet te beantwoorden als je het gebruikt. Hoe ben je begonnen met het project? Hoe kon je doorgaan met dit werk, er waren zoveel onderwerpen te catalogiseren en te volgen in de rest van de serie?

Robin: Dank u wel voor uw vriendelijke woorden over mijn Concordantie! De Donkere Toren Concordantie was mijn eerste baan nadat ik al die dozen met *On Writing*-manuscripten had doorgeworsteld. Steve wilde de laatste drie Donkere Toren-romans afmaken, maar hij was bang dat hij continuïteitsfouten zou kunnen maken, hoewel hij de boeken had herlezen (geen verrassende angst, omdat hij de vorige vier boeken over een periode van dertig jaar geschreven had). Hoe dan ook, hij vroeg me om lijsten te maken van karakters en plaatsen die in elk van de boeken voorkwamen en om de paginanummers te noteren waarop zij konden worden gevonden. Kortom, hij wilde een grote index zodat hij specifieke gebeurtenissen in de boeken terug kon vinden. Steve realiseerde het zich niet, maar hij huurde een amateur-folklorist in, en de baan was als een droom die waar werd voor mij. In plaats van gewone woningpagina's, heb ik een grote encyclopedie met inbegrip van Midden-Wereld-mensen, plaatsen, magische voorwerpen, talen, spelletjes, ziekten, en alles wat ik verder bedenken kon gemaakt.

Ik maakte verwijzingen naar pagina's en ook een korte geschiedenis van elke referentie. Ik heb het boek in zwart gebonden, tekende een magische deur op de eerste pagina, en heb een sleutel op de omslag geplakt zodat Steve Midden-Wereld via die deur binnen kon gaan. Ik dacht dat Steve ofwel geamuseerd zou zijn door mijn enthousiasme of dat hij zou denken dat ik gek was. Gelukkig, hij was geamuseerd. Na het bekijken van het boek, vroeg hij me of ik mijn werkzaamheden wilde voortzetten. Ik heb ja gezegd. Van toen af aan ontving ik zijn manuscripten in delen en bleef ik bouwen aan mijn concordantie. Telkens wanneer die ik bijwerkte, gaf ik hem een kopie zodat hij een doorlopend verslag had van de geschiedenis van alle karakters en plaatsen. Veel mensen hebben mij gevraagd of ik een computerprogramma gebruik voor het bijhouden van alle personages en plaatsen in de concordantie, maar om eerlijk te zijn is het allemaal gedaan met potlood en papier. Ik heb een zeer goed geheugen voor mythische systemen en voor verhaaleinden, dus ik hield alles schriftelijke bij en heb die aantekeningen later toegevoegd aan mijn als maar groeiend document op mijn computer.

Ik heb waarschijnlijk elk van de Donkere Toren-romans van kaft tot kaft zeven of acht keer gelezen (ik heb waarschijnlijk afzonderlijke secties honderden keren gelezen). Er zijn passages die ik uit mijn hoofd ken, en ik kan nog steeds verschillende secties vinden door gewoon de boeken te openen. Ik vertelde mijn man onlangs dat ik me aspecten van de geschiedenis van de Donkere Toren beter herinner dan delen van mijn eigen leven. Ik denk dat hij daar bang van werd!

Vervolg interview met Robin Furth

Klaus: De Duitse uitgever van je *Concordantie* had erg veel problemen om aan het tweede deel te komen (dat is tenminste hun officiële excuus geweest) en om die reden hebben ze de Duitse vertaling bijna vier jaar uitgesteld. Hoe moeilijk was het voor jou, vooral voor de eerste complete versie, om al die informatie die je had verzameld samen te voegen en om je weer in te leven in de wereld zoals die wordt beschreven in de eerste boeken van de serie?

Robin: Terugkeren naar de *Concordantie* is altijd een duik terug in Midden-Wereld. Sinds ik begon te werken aan de comics heb ik er bijna voortdurend gewoond, en dus is het een beetje zoals schrijven over je woonplaats. Interessant is dat de *Concordantie* begon als één boek en dat heb ik gesplitst in twee boeken voor de uitgever. Die wilde het eerste deel uitgeven vóór de *Wolven van de Calla* bij de boekhandel zou liggen. Om het in twee aparte volumes te kunnen uitgeven, moest ik het originele manuscript splitsen. Toen ik de twee volumes weer terug samen bracht naar één boek herschreef ik hele secties, dus het was een hoop werk! Het meest tijdrovende gedeelte van het proces was echter de index aanpassen. Oorspronkelijk indexeerde ik willekeurige kwesties van de eerste vier romans (sommige VS, sommige UK), en voor de volgende drie romans indexeerde ik Steve's originele manuscripten. Toen het tijd werd voor publicatie wilde Scribner dat ik ook alle zeven paperbacks indexeerde, wat ik deed. Ik heb vervolgens alle UK publicaties van een nieuwe index voorzien!

Klaus: Was je betrokken bij andere boeken die Stephen King schreef, naast het laatste deel van de serie?

Robin: Ja. Naast het werk dat ik deed voor de *Donkere Toren* heb ik wat onderzoek gedaan ten behoeve van *Zwart Huis en Mobiel*. Ik heb ook gewerkt voor *De Wind door het Sleutelgat*, het *Donkere Toren*-boek dat Steve King publiceerde in 2012.

Klaus: Vóór februari 2007 was je niet zo bekend bij het merendeel van de Duitse fans van Stephen. Dat veranderde toen je naam verscheen naast die van Peter David als schrijvers van de *Donkere Toren* stripboeken. Hoe is dat allemaal zo begonnen? Wanneer raakte je betrokken bij dat project?

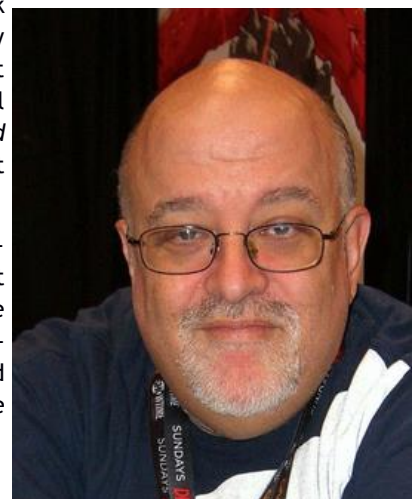
Robin: De samenwerking tussen Stephen King en Marvel Comics begon onofficieel toen Joe Quesada, Marvels hoofd-redacteur, op een stripboekconventie gevraagd werd met welke populaire schrijver hij het liefst zou willen samenwerken en hij zei: "Stephen King." Dat verhaal bereikte uiteindelijk ook de kantoren van King en Chuck Verrill (Steve's redacteur en agent) nam contact op met Marvel. Na vele gesprekken besloot iedereen dat het beste boek om aan te passen *Tovenaarsglas* zou zijn, omdat dit het verhaal vertelt van Roland's avonturen in Hambry, toen hij en zijn vrienden veertien jaar oud waren.

Ik was aanwezig bij de eerste ontmoeting tussen Steve, Chuck Verrill, en Marvel (nou, ik was er niet persoonlijk, ik was er via de telefoon). Ik had al zoveel tijd doorgebracht in het *Donkere Toren* Universum dat Steve vond dat het een goed idee zou zijn om mij ook te betrekken bij het Marvelproject. Ik had nog nooit gewerkt met stripboeken, maar ik was dol op fotografische boeken en boeken met tekeningen, dus het hele project sprak me erg aan. Ik wilde ook graag zien hoe Roland en zijn vrienden zich zouden manifesteren in deze nieuwe dimensie. Zoals je je kunt voorstellen moest ik echt ENORM veel leren in het begin, maar ik werkte met een geweldig team, wat er voor zorgde dat al dat harde werken leuk was.

Klaus: Het resultaat doet denken dat het makkelijk was, maar ik denk dat het transformeren van de *Donkere Toren* naar een stripboek een grote inspanning was. Hoe hebben jij en Peter het werk verdeeld? Hoe nauw werkten jullie samen met de tekenaars en zijn er verschillen, afhankelijk van de tekenaars?

Robin: Zoals je al zegt, elke aanpassing is een zeer ontmoedigende taak. Ik denk dat het meest verrassende ding is dat, als je naar een nieuw medium overschakelt, je heel vaak het originele materiaal zodanig moet aanpassen dat het ook geschikt is voor zijn nieuwe vorm. Hoewel bijvoorbeeld *The Gunslinger Born* een 'vertaling' is van *Wizard and Glass*, wat boek IV van de *Donkere Toren* serie is, is veel van het openingsmateriaal eigenlijk afkomstig uit *The Gunslinger*, dat is boek I.

In termen van verdeling van het werk ben ik verantwoordelijk voor raadpleging en plotten, en Peter (foto) is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de scripts. Als adviseur van de serie beantwoord ik de vragen die tekenaars of schrijvers hebben over Midden-Wereld, van kleding tot hoe wapens eruitzien, van landschap tot religie. Ik beantwoord ook de vragen over Rolands verleden of het verleden van de vele andere karakters die je ontmoet in de serie.

Vervolg interview met Robin Furth

Plotting is precies datgene wat je je ervan voorstelt. Het betekent de verhalen schrijven die dan van tekeningen worden voorzien door de tekenaar en daarna wordt het script door Peter gemaakt. In het begin schreef ik elk boek als een verhaal, verdeeld in scènes en afleveringen. Ik zorgde ervoor dat elke aflevering heel veel details bevatte voor de tekenaar zodat hij trouw kon blijven aan de wereld van Stephen King. Elke aflevering (behalve de laatste) moest eindigen met een zogenaamde cliffhanger, wat gebruikelijk is bij stripboeken. Tegenwoordig doe ik ook de verdeling van de pagina's en deelvensters voor elke uitgave.

De Donkere Toren-stripboeken zijn een project van absolute samenwerking. Nadat ik een pagina en de vensters en deelvensters van die pagina af heb en de redacteurs het hebben goedgekeurd, gaat mijn tekst naar de tekenaar. Als de tekeningen klaar zijn gaan deze, met het verhaal naar Peter, die dan mijn verhaal in de tekeningen verwerkt door het toevoegen van bijschriften en dialoog (Peter is een geweldige schrijver, dus het is fantastisch om met hem te mogen werken. Er is enorm veel vaardigheid vereist om de dialogen en bijschriften te maken die zoveel vertellen in zo weinig ruimte en die ook nog eens vol zitten met inzicht en humor). Terwijl Peter aan het script werkt, is de 'kleurder' aan het werk om de pagina's in te kleuren zodat die prachtige tekeningen tot leven komen. Terwijl we bezig zijn, kijken we naar elkaars werk en geven we daar feedback over en steunen we elkaar.

Toen we begonnen, vroeg ik me af hoe ter wereld een tekenaar de enorme druk aan zou kunnen van het creëren van gezichten en lichamen voor Stephen King's geliefde karakters, maar Jae Lee en Richard Isanove leverden spectaculair mooi werk. We hebben heel veel geluk gehad sindsdien. Alle tekenaars die aan de serie gewerkt hebben, wisten deze ongelooflijke hoge standaard te handhaven.

Ik herinner me nog dat ik de eerste tekening van Jae Lee ontving. Het waren Roland, Susan Delgado, Cuthbert, Alain, Cort, en Eldred Jonas. Ik was zo onder de indruk dat ik moest gaan zitten. Ik ontving ze terwijl Steve King aan het toeren was door de UK om *Lisey's Story* te promoten, dus ik was de eerste persoon die hem die eerste pagina's kon laten zien. Ik zal me altijd herinneren dat ik met Steve in de hoek van een overvolle kamer zat en hem die plaatjes liet zien. Alle andere mensen in die kamer waren het uitkomen van het laatste prachtige boek van Steve aan het vieren, maar Steve King en ik waren in Midden-Wereld. Steve vond het prachtig. Hij zei dat bij het zien van die tekeningen het voelde alsof de karakters die zo vele jaren in zijn hoofd geleefd hadden, nu op die pagina gestapt waren. Ik voelde het zelf net zo.

Klaus: Je hebt veel meer toegevoegd aan de strips dan alleen het werk voor het script. Je artikelen, kleine verhalen over Arthur Eld of details over Midden-Wereld, zijn verbazingwekkend om te lezen. Hoe moeilijk is het voor je om hier onderzoek naar te doen en er over te schrijven? Hoeveel vrijheid heb je voor die verhalen? Vertrouwd Stephen je en laat hij je je gang gaan, of bekijkt hij elk woord zorgvuldig en bewerkt hij elk tweede woord?

Robin: Hartelijk dank voor je aardige woorden over mijn artikelen en verhalen! De meeste stukken komen voort uit het onderzoek dat ik gedaan heb ten behoeve van de Donkere Toren Concordantie. Veel van deze verhalen spaken al vele jaren rond in mijn hoofd, dus het is echt bijzonder prettig ze nu te kunnen schrijven. Steve King is een echte voorstander van deze stukken en geeft me alle vrijheid, maar wanneer het ook maar enigszins mogelijk is, probeer ik mijn ideeën eerst aan hem te vertellen, zodat ik zeker weet dat ik trouw blijf aan zijn visie.

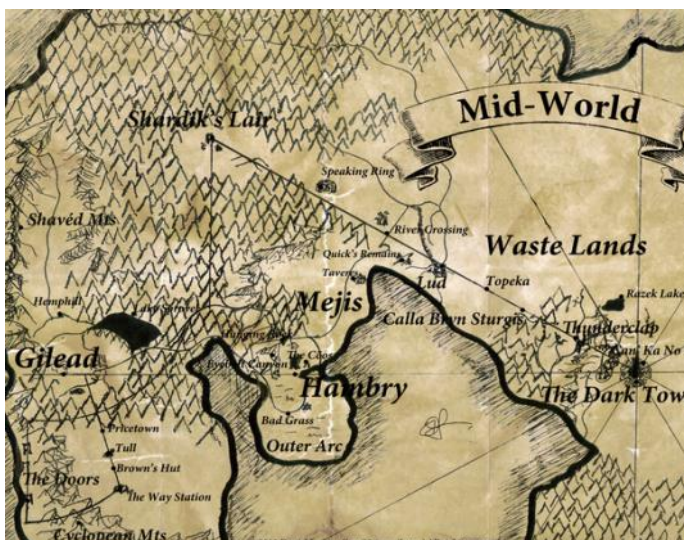

Vervolg interview met Robin Furth

Klaus: Toen Marvel het einde van de Donkere Toren-strips aankondigde met de publicatie van 'Laatste Schoten', dacht bijna niemand dat de release van 'The Prisoner' snel zou gaan gebeuren, als het al zou gaan gebeuren. Hoe was dat voor jou? Hoe voelde het om opnieuw terug te keren naar het verhaal en hoe gebeurde dat eigenlijk?

Robin: Nadat we klaar waren met *Laatste Schoten*, wilde Steve King even stoppen met de stripboeken want we waren er al jarenlang non-stop mee bezig. Maar niet lang nadat we gestopt waren, kreeg Peter David een beroerte. Toen Steve hem opzocht in het ziekenhuis zei Peter dat de fans De Donkere Toren echt misten en daarom besloot Steve om het project, veel eerder dan in de verwachting lag, weer op te starten. Het doet me groot genoeg te kunnen melden dat Peter heel goed hersteld is van zijn beroerte en dat we allemaal heel blij zijn om terug te zijn in Midden-Wereld!

Klaus: 'De Gevangene' toont nogal een verandering in de graphics. Ook lijkt het erop, de eerste paar delen van dit hoofdstuk lezend, dat jij en Peter de belangrijkste verhaallijn heel erg uitgebreid hebben. Wat wordt de algemene richting? Wil je zo dicht mogelijk bij Stephen's romans blijven of ga je er een beetje verder van weg dan in de vorige hoofdstukken zoals 'De kleine zusters van Eluria' en 'De slag om Tull'?

Robin: Wat we doen ligt ergens tussen die twee. We voegen achtergrondverhalen in voor afzonderlijke karakters en we gaan over in hun verhalen zoals verteld in *Het Teken van Drie*. Aangezien we aan een nieuw hoofdstuk van de Donkere Toren-saga begonnen zijn, wilde Marvel gaan voor een nieuwe look. We zijn ongelooflijk blij om te kunnen werken met de getalenteerde kunstenaar Piotr Kowalski.

Klaus: Aangezien het verhaal niet door Stephen geschreven is, hebben een paar fans van de originele serie beweerd dat de strips geen deel uitmaken van het universum van de Donkere Toren. Wat is jouw mening daarover? Als je gevraagd zou worden om je Concordantie te herschrijven, zou je dan de strips opnemen of zie je ze als een zelfstandige verhaallijn?

Robin: Zoals Jake Chambers zou zeggen, *er zijn andere werelden dan deze!* Ik beschouw de Donkere Toren-strips als een parallel universum, verwant aan, maar niet hetzelfde als de Donkere Toren-boeken. Als ik de Concordantie ooit zou herschrijven, dan denk ik dat ik ze waarschijnlijk hun eigen afdeling zou geven.

Klaus: Nu 'De Gevangene' nog maar een paar delen te gaan heeft, wat kunnen we als volgende verwachten? Zullen we 'De Schaduw dame' en haar verhaal gaan zien in alle bloederige details?

Robin: Na *De Gevangene* komt *Huis van Kaarten*, wat de afsluiting is van Eddie's verhaal. Als alles goed gaat, dan zullen jullie ook Odetta/Detta's verhaal snel te zien krijgen!

Klaus: Hoeveel hoofdstukken hebben jij en Peter gepland voor 'Teken van Drie?' En kun je ons wat hints geven over wat er zou kunnen gebeuren als die hoofdstukken af zijn en als de hele serie gereed is?

Robin: We gaan Eddie's verhaal in nog vijf delen afmaken. En dan, als alles goed gaat, door naar Odetta/Detta!

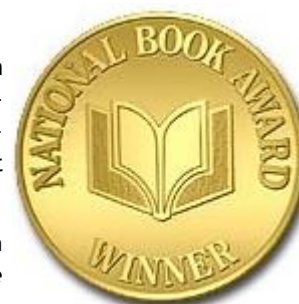
Klaus: Naast 'De Donkere Toren' was je in het verleden ook betrokken bij andere stripboekprojecten. Hoe staat het daar tegenwoordig mee? Schrijf je ook nog iets anders als over Midden-Wereld?

Robin: Ik ben dol op stripboeken en ik heb het geluk gehad om bij nog een aantal projecten betrokken te mogen zijn. Ik heb de eerste twee, door Sherrilyn Kenyon geschreven *Lords of Avalon* boeken mogen bewerken voor Marvel, en ik heb het eerste gedeelte van *De Talisman* gedaan voor Del Rey. Ik heb ook gewerkt aan enkele korte stripboeken over verschillende Marvelkarakters, van de Fantastic Four kids en X-Men tot minder bekende karakters zoals Satana. Ik heb ook een paar korte verhalen gedaan over makers van stripboeken voor IDW en Image bloemlezingen. Er zit nog een aantal zaken in de pijplijn, maar voor nu zijn die nog top-secret!

Vervolg interview met Robin Furth

- Klaus:** Na alles wat ik over en van je heb gelezen tot nu toe, was ik zeer enthousiast toen het Duitse tv-station aangekondigde dat ze een interview met je hadden opgenomen over Stephen voor hun documentaire. Toen ik met Bev Vincent chatte over zijn interview, zei hij dat de interviewer vooral geïnteresseerd was in Stephen's slechte gedrag in het verleden en niet in veel anders. Hoe ging dat bij jou?
- Robin:** Er waren een paar vragen over Steve's verleden, maar de meeste waren gericht op Steve's werk. Ik heb dat soort interviews nog niet eerder gedaan, dus het was een echt interessante ervaring. Ik vond de interviewer en cameramensen heel aardig. Ze stuurden me een kopie van de tv-show en ik heb genoten, al moest ik het vooral van de beelden hebben, omdat ik geen Duits spreek (mijn beide grootouders aan vaderskant waren Duitstalig, dus ik wou dat ik het geleerd had).
- Klaus:** In het verleden, en ook nu nog, zien we dat Stephen heel erg gegeneraliseerd wordt door het Duitse publiek. Toen hij vorig jaar naar München en Hamburg kwam, kondigden bijna alle kranten hem aan als ofwel Koning van de Horror, Koning van de Schrik, Meester van de spanning. Ik heb het gevoel dat dit een beetje anders is in Amerika. Wat denk je? Wordt hij beschouwd als schrijver van verhalen als 'Pin-up', 'The Body', 'The Green Mile' en 'Dolores' of -zoals hier- de auteur van 'Pet Sematary' en de enorme boeken over slechte clowns en de virusepidemie?
- Robin:** Lange tijd werd Steve aangeduid met 'The King of Horror', maar in de afgelopen jaren heeft hij erkenning gekregen als een uitstekende schrijver van vele verschillende genres van literatuur. In 2003 ontving Stephen King de National Book Foundation's medaille voor zijn bijdrage aan de Amerikaanse taal. Ik denk dat dat boekdelen spreekt voor hoe zijn reputatie is gegroeid.
- Klaus:** Beste Robin, omdat we nu aan het voorlopige einde van dit interview gekomen zijn, wil ik je danken voor je zeer uitvoerige antwoorden. En ik weet zeker we snel weer iets over je te melden zullen hebben.

Met dank aan Klaus, van de Duitse Stephen King Fanclub.
Hun website vind je op <http://www.stephen-king.de/>